

ОЛІМПІЙСЬКІ ТРАДИЦІЇ СИНТЕЗУ СПОРТУ І МИСТЕЦТВА: ВІД ДАВНЬОГРЕЦЬКОЇ АГОНІСТИКИ ДО КОНКУРСІВ МИСТЕЦТВ У ПРОГРАМАХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР СУЧАСНОСТІ

Іванна ЛИТВИНЕЦЬ

*Львівський державний університет фізичної культури,
м. Львів, Україна, e-mail: ivanella@ukr.net*

Вступ. Концепція сучасного олімпізму передбачає поєднання спорту з культурою та освітою. Зокрема, в Олімпійській хартії виокремлено рекомендацію щодо “просування” культури та мистецтва у сферу спорту. Досвід поєднання атлетичних змагань з їх мистецькими формами відомий ще з часів Стародавньої Греції. Він є актуальним для фахівців олімпійської освіти в пошуку додаткових шляхів популяризації цінностей олімпізму серед різних верств населення, зокрема школярів та молоді. Проблема актуалізується у працях Д. Белокурова (2014), В. Столярова (2017), Ж. Козиної (2017) та ін. Зокрема, В. Столяров обґрунтував необхідність і можливість поєднання спорту та мистецтва в гуманістичному проекті “СпАрт”.

Мета – висвітлити досвід поєднання спорту та мистецтва: від давньогрецької агоністики до конкурсів мистецтв у програмах Олімпійських ігор сучасності.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення наукової та методичної літератури.

Результати дослідження. Агоністика була невід’ємною частиною буття і культури Стародавньої Греції, що передбачала прагнення до самостверджувальних перемог в атлетичних та інших змаганнях, зокрема мистецьких. Першими офіційними змаганнями, де визначали кращих з-поміж митців, були Піфійські ігри в Дельфах, які відбувалися з 582 р. до н. е. на честь Аполлона, покровителя мистецтв та муз [1]. Найдавнішою частиною їх програми був музичний агон (спів під акомпанемент кіфари, змагання флейтистів і кіфаристів). Згодом ігри передбачали й атлетичні змагання [3].

Під час Олімпійських ігор Стародавньої Греції атлети, філософи, вчені, поети, музиканти, скульптори презентували в гімнасіях Олімпії свої творчі досягнення. П’єр де Кубертен називав це духом олімпізму – одночасне тренування людського тіла та культивування інтелекту та духу як прояву гармонійно розвиненої людини [4].

З ініціативи П’єра де Кубертена відбулася Консультативна конференція з питань мистецтва, літератури та спорту (Париж, 1906). Її результатом було утвердження пропозиції до МОК: організувати “п’ять змагань у галузі архітектури, скульптури, музики, живопису та літератури на кращі твори, присвячені спорту”, названих конкурсами мистецтв. Вони мали стати невід’ємною складовою частиною Олімпійських ігор для підвищення їх престижу та авторитету, реалізації ідеалів олімпізму через поєднання у ньому вартостей спорту, мистецтва й культури загалом [2, 4, 5].

Конкурси мистецтв були частиною офіційної програми Ігор V–XIV Олімпіад (1912–1948 рр.). Серед визначних учасників конкурсів мистецтв: президенти МОК (П’єр де Кубертен, Ейвері Брендедж), багаторазові переможці та призери конкурсів мистецтв (Жан Якобі, Алекс Вальтер Діггельман, Вернер Марх, Джозеф Петерсен), чемпіони Ігор Олімпіад у спортивних змаганнях (Уолтер Уайненс, Альфред Хайош), автори споруджених спортивних об’єктів (Ян Вілс, Вальтер та Вернер Марх) [5].

Сьогодні в Олімпійській хартії зазначено “Культурну програму” з нагоди Олімпійських ігор, що передбачає виокремлення спектра заходів, пов’язаних з мистецтвом та наукою.

Висновок. Досвід поєднання атлетичних змагань з мистецькими формами існував ще в Стародавній Греції. Першими змаганнями, де визначали кращих з-поміж митців, були Пі-

фійські ігри. У програмах Олімпійських ігор сучасності конкурси мистецтв проводили від Ігор V Олімпіади в Стокгольмі 1912 р. до Ігор XIV Олімпіади в Лондоні 1948 р. Олімпійські традиції синтезу спорту і мистецтва можуть бути доцільними для фахівців олімпійської освіти з метою пошуку додаткових шляхів популяризації цінностей олімпізму, занять фізичною культурою та спортом.

Ключові слова: спорт, мистецтво, Олімпійські ігри, агоністика, конкурси мистецтв.

Список використаних джерел

1. Лазоренко С. Давньогрецька агоністика в мистецтві / Сергій Лазоренко, Микола Чхайло, Вікторія Романова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2017. – № 2 (66). – С. 238–247.
2. До питання про конкурси мистецтв у програмах Олімпійських ігор сучасності / Іванна Литвінець, Олена Падовська, Ярослав Тимчак, Антон Литвінець // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини. – Львів, 2012. – Вип. 16, т. 1. – С. 163–168.
3. Селиванова Л. Л. Древние Пифийские и современные Дельфийские игры / Селиванова Л. Л. // Проблемы истории, филологии, культуры. – 2007. – Вип. XVII. – С. 14–42.
4. Garcia B. One hundred years of cultural programming within the Olympic Games (1912–2012): origins, evolution and projections / Beatriz Garcia // International Journal of Cultural Policy. – 2008. – Vol. 14, № 4 – P. 361–376.
5. Stanton R. The forgotten Olympic art competitions – The story of the Olympic art competitions of the 20th century / Richard Stanton. – Victoria : Trafford Publishing, 2001. – 412 p.